

Brachynotocoris puncticornis nieuw voor de Nederlandse fauna (Heteroptera: Miridae, Orthotylinae)

BEREND AUKEMA

AUKEMA, B., 1990. *BRACHYNOTOCORIS PUNCTICORNIS* NEW TO THE FAUNA OF THE NETHERLANDS (HETEROPTERA: MIRIDAE, ORTHOTYLINAE). – *ENT. BER., AMST.* 50 (2): 15-16.

ABSTRACT: The North Mediterranean mirid *Brachynotocoris puncticornis* is recorded from The Netherlands for the first time. The species was collected at light and on *Fraxinus excelsior*, its exclusive hostplant, in July and August 1989. Biological and distributional notes are given.

Pomona 66, 6708 CC Wageningen

Het uittesten van een vanglamp in de nacht van 20 op 21 juli 1989 op mijn stadsbalkon in Wageningen leverde twee mannetjes op van een mij onbekende miride, die bij determinatie bleek te behoren tot de nog niet eerder in ons land gevangen *Brachynotocoris puncticornis* Reuter. Deze Noordmediterrane soort leeft op es (*Fraxinus excelsior* L.) en nadere inspectie van een aantal essen in de onmiddellijke omgeving leverde dan ook prompt een mooie serie (drie mannetjes en negen vrouwtjes) van *puncticornis* op. In de week van 7 tot 11 augustus werden vervolgens alleen nog vrouwtjes waargenomen.

B. puncticornis vertoont oppervlakkig gezien gelijkenis met de eveneens lichtgroene soorten van het genus *Orthotylus* Fieber, en met name met die van het subgenus *Orthotylus sensu stricto*. *Brachynotocoris* onderscheidt zich echter van dit genus door de brede, vrijliggende basis van het scutellum, de buiten het pronotum uitstekende basis van de hemelytra, het korte rostrum, dat ter hoogte van het derde en vierde lid enigszins verdikt is, en de mannelijke genitaliën (Stichel, 1956-1958; Wagner, 1952, 1973; Wagner & Weber, 1964). *Brachynotocoris puncticornis* verschilt opmerkelijk van de vertegenwoordigers van het genoemde subgenus in de doorgaans geheel groen gekleurde cellen in de membraan, een kenmerk dat overigens in geen van de genoemde determinatiewerken wordt genoemd!

Er wordt als enige waardplant van *puncti-*

cornis vermeld. Imagines komen in één generatie voor van juli tot in september, waarbij de vrouwtjes kennelijk aanzienlijk langer leven dan de mannetjes. De eieren overwinteren (Wagner, 1952, 1973; Wagner & Weber, 1964). In Wageningen kwam *puncticornis* voor in gezelschap van de miriden *Pilophorus perplexus* (Douglas & Scott), *Blepharidopterus angulatus* (Fallén), *Pinalitus cervinus* (Herrich-Schäffer) en *Phytocoris tiliae* (Fabricius), en de anthocoriden *Temnostethus pusillus* (Herrich-Schäffer), *Anthocoris simulans* Reuter en *Orius vicinus* (Ribaut).

Brachynotocoris puncticornis is een Noordmediterrane soort, die echter ook voorkomt in zuidelijk Midden-Europa. De verspreiding is vanwege verwarring met andere soorten van het genus niet met zekerheid bekend (Wagner, 1973). De soort wordt vermeld van West-Duitsland (Rijnland-Palts: Mainz; Hessen: Aschaffenburg), Zuid-Frankrijk (noordelijk tot in de departementen Maine-et-Loire en Indre-et-Loire), Portugal, Spanje, Sicilië, Roemenië, Bulgarije, Zuid-Rusland (Oekraïne, Transkaukasië) en Syrië (Ehanno, 1987; Josifov, 1986; Kerzhner, 1964; Stichel, 1956-1958; Wagner, 1952, 1973; Wagner & Weber, 1964). De vondst in Wageningen is derhalve tot dusverre de meest noordelijke. J. H. Woudstra zocht tevergeefs naar *puncticornis* in het westen van het land (Naarden, Zaandam, Koog aan de Zaan, Zaandijk en Ilpendam).

Brachynotocoris puncticornis is de nieuwste

in een opvallende reeks van zuidelijke soorten, die recentelijk in het Nederlandse faunagebied zijn doorgedrongen: *Conostethus venustus* (Fieber) (Aukema, 1988a), *Orsillus depressus* (Dallas) (Aukema, 1988b), *Deraeocoris flavilinea* (Costa) en *Reuteria marqueti* Puton (Aukema, 1989). Het is doorgaans moeilijk uit te maken of dergelijke areaaluitbreidingen een gevolg zijn van passieve verplaatsing (vermoedelijk het geval bij *O. depressus*, zie Aukema, 1989) of actieve dispersie (waarschijnlijk bij *C. venustus*). Het feit dat deze soorten in staat zijn om zich hier te handhaven, zou mogelijk het gevolg kunnen zijn van recente, geringe wijzigingen in klimatologische omstandigheden.

Literatuur

- AUKEMA, B., 1988a. *Conostethus venustus* fauna nov. spec. en *C. roseus* weer in Nederland waargenomen (Heteroptera: Miridae). - *Ent. Ber., Amst* 48: 1-7.
- AUKEMA, B., 1988b. *Orsillus depressus* (Heteroptera: Lygaeidae) nieuw voor Nederland en België. - *Ent. Ber., Amst* 48: 181-183.
- AUKEMA, B., 1989. Annotated checklist of Hemiptera-Heteroptera of The Netherlands. - *Tijdschr. Ent.* 132: 1-104.
- EHANNO, B., 1987. Les Hétéroptères Mirides de France. II B. Inventaire biogéographique et atlas. - *Inv. Faune Flore, Paris*: i-ix, 647-1075.
- JOSIFOV, M., 1986. Verzeichnis der von der Balkanhalbinsel bekannten Heteropterenarten (Insecta, Heteroptera). - *Faun. Abh. Mus. Tierk., Dresden* 14: 61-93.
- KERZHNER, I. M., 1964. Miridae. In: *Key to insects of the European part of the USSR* (Bei-Bienko ed.): 700-765.
- STICHEL, W., 1956-1958. *Illustrierte Bestimmungstabellen der Wanzen. II. Europa (Hemiptera Heteroptera Europaea)* 2: 169-907. Berlin.
- WAGNER, E., 1952. Blindwanzen oder Miriden. - *Tierw. Dtl.* 41: i-iv, 1-218. Jena.
- WAGNER, E., 1973. Die Miridae Hahn, 1831, des Mittelmeerraumes und der Makaronesischen Inseln. II. - *Ent. Abh. Mus. Tierk., Dresden* 39, Suppl.: 1-421.
- WAGNER, E. & H. H. WEBER, 1964. Hétéroptères Miridae. - *Faune Fr.* 67: 1-592.
- Geaccepteerd 4.ix.1989.